

วิทยานิพนธ์

อนุกรมวิธานของไม้เถาเนื้อแข็ง ณ สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช
จังหวัดนครราชสีมา

**Taxonomy of Woody Climbers in Sakaerat Environmental
Research Station at Nakhon Ratchasima Province**

นางสาวภราดร สามสูงเนิน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2549

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (พฤกษศาสตร์)

ปริญญา

พฤกษศาสตร์

สาขา

พฤกษศาสตร์

ภาควิชา

เรื่อง อนุกรมวิธานของไม้เถาเนื้อแข็ง ณ สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช
จังหวัดนครราชสีมา

Taxonomy of Woody Climbers in Sakaerat Environmental Research Station
at Nakhon Ratchasima Province

นามผู้วิจัย นางสาวกรรณ สามสูงเนิน

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

สุมน ภาสกร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมน ภาสกร, วท.ม.)

กรรมการ

มยุรา ใจเย็น

(รองศาสตราจารย์มยุรา ใจเย็น, Ph.D.)

กรรมการ

อรรถพร ใจเย็น

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถพร ใจเย็น, Dr.Agr.)

หัวหน้าภาควิชา

อรรษา ใจเย็น

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรษา ใจเย็น, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

อรรษา ใจเย็น

(รองศาสตราจารย์อรรษา ใจเย็น, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 20 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2549

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

อนุกรมวิธานของไม้เถาเนื้อแข็ง ณ สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช
จังหวัดนครราชสีมา

Taxonomy of Woody Climbers in Sakaerat Environmental Research Station
at Nakhon Ratchasima Province

โดย

นางสาวภราดร สามสูงเนิน

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พฤกษศาสตร์)
พ.ศ. 2549

ISBN 974-16-2410-7

ภราดร สามสูงเนิน 2549: อนุกรมวิธานของไม้เถาเนื้อแข็ง ณ สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อม
สะแกราช จังหวัดนครราชสีมา ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พฤกษศาสตร์)
สาขาพฤกษศาสตร์ ภาควิชาพฤกษศาสตร์ ประสานกรรมการที่ปรึกษา:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนัน มาสุรน, วท.ม. 389 หน้า
ISBN 974-16-2410-7

ศึกษาพรรณไม้เถาเนื้อแข็ง ณ สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช จังหวัดนครราชสีมา
ตามแนวเส้นทางศึกษาธรรมชาติและแนวกันไฟในพื้นที่ พร้อมบรรยายลักษณะพฤกษศาสตร์
จัดทำรูปวิธาน วาดภาพลายเส้นและถ่ายภาพของพืช รวมถึงการใช้ประโยชน์บางประการ ผล
การสำรวจพบ 27 วงศ์ 67 สกุล 90 ชนิด โดยวงศ์ค้นพบมากที่สุด คือ 11 สกุล 13 ชนิด
รองลงมาคือ วงศ์กระดังงา 3 สกุล 7 ชนิด และวงศ์หางนกยูงไทย, วงศ์ถั่ว, วงศ์เข็ม วงศ์ละ 6
ชนิด ตามลำดับ ซึ่งหลายชนิดสามารถรับประทานได้ เช่น ส้มลม (*Aganonerion polymorphum*
Pierre ex Spire), ค้อนตีหมา (*Ancistrocladus tectorius* (Lour.) Merr.), กกล้วยโจน (*Uvaria*
dac Pierre ex Finet & Gagnep.), เถาภูเขา (*Toddalia asiatica* (L.) Lamk.), เล็บเหยี่ยว
(*Ziziphus oenoplia* (L.) Mill.) เป็นต้น นอกจากนี้ บางชนิดสามารถพัฒนาเป็นไม้ประดับทาง
การค้าได้ อาทิ ถั่วแปบช้าง (*Afgekia sericea* Craib), มะลิวัลย์ (*Jasminum lanceolaria* Roxb.),
เครือออน (*Congea tomentosa* Roxb.), โมกหอม (*Chonemorpha fragrans* (Moon) Alston),
คัตเค้าเล็ก (*Fagerlindia sinensis* (Lour.) Tirveng.) เป็นต้น

ภราดร สามสูงเนิน
ลายมือชื่อนี้ติด

สุนัน มาสุรน
ลายมือชื่อประสานกรรมการ

8 / ก.ค. / 2549

Phradorn Samsungneon 2006: Taxonomy of Woody Climbers in Sakaerat
Environmental Research Station at Nakhon Ratchasima Province. Master of
Science (Botany), Major Field: Botany, Department of Botany. Thesis Advisor:
Assistant Professor Sumon Masuton, M.S. 389 pages.
ISBN 974-16-2410-7

Woody climbers along the nature trails and the fire lines within Sakaerat
Environmental Research Station, Nakhon Ratchasima Province were collected,
morphological described, key-identified, line-drawn, photographic recorded, as well as
indicated their beneficial uses. The result showed 27 families, 67 genera and 91 species
of woody climbers. Among highly diversified groups, family Apocynaceae contained 11
genera and 13 species while family Annonaceae contained 3 genera and 7 species. Other
families uncovered were Caesalpiniaceae, Fabaceae and Rubiaceae of which 6 species
were found for each family. Some species are edible, i.e., Som lom (*Aganonerion*
polymorphum Pierre ex Spire), Khon ti ma (*Ancistrocladus tectorius* (Lour.) Merr.), Kluai
jon (*Uvaria dac* Pierre ex Finet & Gagnep.), Thao ngu hao (*Toddalia asiatica* (L.)
Lamk.), and Lep yiao (*Ziziphus oenoplia* (L.) Mill.), which other are used as
commercialized ornamental plants, i.e., Thua paep chang (*Afgekia sericea* Craib), Mali
wan (*Jasminum lanceolaria* Roxb.), Khruea on (*Congea tomentosa* Roxb.), Mok hom
(*Chonemorpha fragrans* (Moon) Alston), and Khat khao lek (*Fagerlindia sinensis* (Lour.)
Tirveng.)

<u>Phradorn Samsungneon</u>	<u>Sumon Masuton</u>	<u>8 / 9 / 2006</u>
Student's signature	Thesis Advisor's signature	

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมน มาสุชน ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สมบุญ เตชะกิจญาวัฒน์ กรรมการวิชาเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชาญ เอียดทอง กรรมการวิชาการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยิ่งยง ไพสุขสานติวัฒนา ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำปรึกษาและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ พ.อ. วิเชียร สามสูงเนิน บิดา นางสถาพร สามสูงเนิน มารดา และ ส.อ. กฤษณ์ผจร สามสูงเนิน น้อง ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลตัวอย่างพรรณไม้ พร้อมทั้งสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คอกรัก มารอด ดร. ฉัตรชัย เงินแสงสรวย ที่ให้คำแนะนำทางอนุกรมวิธาน คุณเฉลิมพล สุวรรณภักดี คุณกนกกร บุญพา คุณปกรณ์ ทิพย์ศรี คุณหฤทัย เหมะรุฉิน คุณภัทรินทร์ นันทมนตรี คุณรัศมี สิมมา คุณนิรันดร์ วิพันธุ์เงิน คุณพรทิพย์ บุญมงามงคล คุณพุดิตา พันจิ คุณปจारीย์ อินทะชูป คุณศิริรัตน์ วรวงศาดี และพี่น้องภาควิชาพฤกษศาสตร์ที่ให้ความช่วยเหลือระหว่างการศึกษาเป็นอย่างดี คุณนัยนา เทศนา คุณธรรมรัตน์ พุทธิไทย และเจ้าหน้าที่หอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช รวมทั้งเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร ที่ให้ข้อมูลด้านอนุกรมวิธานพืชและความอนุเคราะห์ในการเปรียบเทียบตัวอย่างพรรณไม้แห้ง

ขอขอบพระคุณ คุณบุญส่ง กุลกั้ง คุณแววรรตน์ นะโนนชัยและครอบครัว คุณเลิศชาย พวงทาผาและครอบครัว คุณทวี สิ้นคำคุณและครอบครัว ที่ให้ข้อมูลพรรณไม้ พร้อมทั้งการใช้ประโยชน์ของพืช

ขอขอบพระคุณ คุณประมุข แก้วเนียม ผู้อำนวยการสถานีวิจัย คุณทักษิณ อาชวคม หัวหน้าสถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช คุณลำเรียง แปลกสระน้อย ผู้ช่วยสถานีวิจัยฯ คุณบัวใส สมสุข ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการฯ และเจ้าหน้าที่ของสถานีวิจัยฯ ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลของสถานีวิจัยฯ พร้อมทั้งนำทางในการเก็บตัวอย่างพรรณไม้และให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ เป็นอย่างดี

ภราดร สามสูงเนิน

กันยายน 2549